בְּתוֹךְ הַנַּחַל

דִּבּוּרִים נוֹרָאִים וְנִפְלָאִים, מְעוֹרְרִים, מְעִירִים וּמְחַזְּקִים לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, אֲשֶׁר **בְּתוֹךְ הַנַּחַל** נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה נִמְצָאִים, וּמִתּוֹךְ נַחַל קָדוֹשׁ זֶה נוֹבְעִים, לְהַחֲיוֹת נְפָשׁוֹת עַם יִשְׂרָאֵל הַצְּמֵאִים, שֶׁנִּשְׁמְעוּ עַל־יְדֵי הָאִי״שׁ אֲשֶׁר עַל הָעֲדָה, כְּבוֹד קְדֻשַּׁת מוֹרֵנוּ וְרַבֵּנוּ, עֲטֶרֶת רֹאשֵׁנוּ, חִיּוּת נַפְשֵׁנוּ, רֹאשׁ חֲבוּרָתֵנוּ חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב הָרַה״ג **רַבִּי יִצְחָק שְׁמוּאֵל אַהֲרֹן לֶעזֶער** שְׁלִיט״א

ליל שבת־קודש פרשת בהר תשפ״ד

דיבר מו״ר שליט״א דיבורים נוראים ונפלאים מלימודי הפרשה והקשר לסעודת ׳שלום־זכר׳ של אחד מאנשי שלומינו

***

פתח ואמר מו״ר שליט״א: שבת־קודש פרשת בהר, מקובל מצדיקים שיש בה הארה מיוחדת מגילוי שכינה, ורמזו זאת בפסוק הכתוב בפרשת העקידה (בראשית כב, יד): **״וַיִּקְרָא אַבְרָהָם שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא ה׳ יִרְאֶה אֲשֶׁר יֵאָמֵר הַיּוֹם ׳בְּהַר ה׳ יֵרָאֶה׳״** - בפרשת ׳בְּהַר׳ יש התגלות מיוחדת, בבחי׳ ׳ה׳ יֵרָאֶה׳.

ומובן בפשטות ענין ד׳הר סיני׳ לזמן זה, ואכן רש״י שואל בריש פרשתן: **׳מה ענין שמיטה אצל הר סיני׳** - הלא מדברים פה מהלכות שמיטין ויובלות, ומדוע דוקא פה נכנס ענין של **׳בהר סיני׳**? אך העניין בפשטות, כי בימים אלו אנו הולכים ומתקרבים ל׳**הר סיני**׳ - לקבלת התורה, ומעוררים אותנו ליקח הלימוד של ״הר סיני״.

תחילה נקדים ונאמר, שעניין של קבלת התורה הוא דבר מציאותי, חי וקיים אצל כל אחד ואחד, ושייך תמיד - בכל עת ובכל זמן, שאדם מחדש עצמו בלימוד התורה הקדושה, וזוכה ׳לקבל את התורה׳ ממש, ו**״בכל יום יהיו בעיניך כחדשים, כאילו היום ניתנו״** (רש״י שמות יט, א).

ומעתה עלינו להתבונן מהו הלימוד של ״הר סיני״: הר סיני הוא רמז לשני עניינים שאדם צריך להם בכל ימי חייו, והם: מצד אחד לזכות לעניין של ביטול ושפלות גמור, ולהישמר מכל מיני גאוה וישות, שזה ענין של ׳סיני׳, ומאידך - לזכור שהוא ג״כ בחינת ׳הר׳ - ולהגביה עצמו היכן שצריכין.

דהנה זאת אדם מוכרח לאמץ בימי חייו - מדת השפלות; כמה אדם צריך להחדיר בעצמו שעליו לבטל את עצמו, ולהחדיר בעצמו את הידיעה שהכל מגיע מהקב"ה, וגם מה שנראה מבני־אדם - באמת לאמיתו זה ממנו יתברך.

וזה ענין של אמונה, שאדם מחדיר בדעתו שכל מה שנעשה עמו וכל מה שקורה אתו - הכל מאתו יתברך, וכמו שמסביר ספר החינוך במצות "לֹא תְקֹם וְלֹא תִטֹּר", ששורש המצוה הוא ענין של אמונה, שאדם יאמין וידע שזה לא אותו אחד עשה לו - אלא זה הגיע מהקב"ה, וממילא מה שייך לנקום בו או לשמור לו נטירה?... [כמובן, אין זה פוטר את אותו אחד מדינו, הוא יקבל את עונשו, אך הלימוד לאדם הוא כאמור, שיאמין שהוא רק שליח מהקב"ה].

ומביא ספר החינוך דוגמא מדוד המלך, מלך ישראל, בעת שהוצרך לברוח מירושלים מפני אבשלום בנו, ונמצא על הר הזיתים, והנה יוצא שמעי בן גרא - לא אדם פשוט, אלא ראש הסנהדרין! ומה הוא עושה? מקללו קללה נמרצת [בגמ' איתא מהי קללה נ'מ'ר'צ'ת' - דברים חמורים מאד], יואב בן צרויה רואה זאת ומיד אומר לדוד המלך: 'מורד במלכות הוא, אערוף לו לכלב את הראש'... מה אומר לו דוד המלך ברוב ענוותנותו ואמונתו? "הֲוָיָ"ה אָמַר לוֹ קַלֵּל" - זה הקב"ה, אל תיגע בו! מהי דרגה של צדיק! ואכן איתא, שבאותו זמן זכה להיות הרגל הרביעית של המרכבה...

הכלל, אדם מוכרח לרכוש לעצמו בימי חייו את המדה של ביטול ושפלות, שיהא בטל ומבוטל לגמרי, ולא יתנשא כלל וכלל על שום בריה שבעולם, ירחיק מעליו כל מיני גאוה וישות, וידע שהוא לא-כלום!

מסופר, שפעם הגיע אחד אל ה'חזון איש' ז"ל, ואמר לו: "רבי, מגיע לי 'מזל טוב', נולד לי בן"... [כדרך העולם, שאומרים "מגיע לי מזל טוב" על איזו שמחה]. ה'חזון איש', שהיה שקוע בתורה, ומדקדק בכל מילה שנאמרת, עונה ואומר לו: **"מגיע לך? וכי מגיע לך משהו?!"**... תגיד: "רבי, תודה לא-ל נולד לי בן!" וכי "מגיע לך"?... זה ענין הביטול שאדם צריך, לדעת שלא מגיע לו מאומה, ומה שכן זכה לו - זה חסד חינם מקב"ה.

ובגודל השפלות של צדיקים, אנו מוצאים בעניינו של בעל ההילולא של היום - **הרה"ק בעל דגל מחנה אפרים זי"ע** [דוד של רבינו ז"ל], שפעם בעודו

רק בשנים, היה על ברכיו של זקנו הבעל־שם־טוב הקדוש זי״ע, וענה ואמר לו סבו הקדוש: ״**אַתָּה נִמְצָא עַכְשָׁו עַל אֶחָד שֶׁזּוֹכֶה לִשְׁמֹעַ תּוֹרָה לֹא מִפִּי מַלְאָךְ, וְלֹא מִפִּי שָׂרָף, אֶלָּא מִפִּיו שֶׁל הַקָּבָ״ה בְּעַצְמוֹ, וּבְכָל רֶגַע וְרֶגַע הוּא יָרֵא שֶׁלֹּא יִפֹּל לְנוּקְבָא דִּתְהוֹמָא רַבָּא!**״... כי זו השפלות של הצדיקים, שזוכים להשיג את המדה של ׳סיני׳ בשלימות, בבחינת ״משה קיבלו תורה ׳מסיני׳״ - מהשפלות של ׳סיני׳.

מאידך, אדם צריך לשמור מאד לבל יפול מחמת זה לגמרי בדעתו ויתרשל מן העבודה באמרו ״ממילא אני לא-כלום, ומה שווה מה שאני עושה״... לא כן הוא, ועל זה יש את התורה הנפלאה של רבנו ז״ל שהיא התורה האחרונה בספר ליקוטי מוהר״ן - חלק ב׳ סי׳ קכ״ה, שם מסביר רבינו כמה אדם צריך לשמור מאד לבל יתרשל מן העבודה מרוב שפלות דסטרא אחרא, אדרבה! ״**וַיִּגְבַּהּ לִבּוֹ בְּדַרְכֵי ה׳**״ - יגביה ליבו ויאמר ״אני כן יכול! אני עושה דברים טובים!״ ויאמין בעצמו ובכוחותיו הגדולים; זו המדה של ׳הר׳!

ועל כן התורה נתנה על ״הר סיני״ - ׳הר׳ דייקא, כי לכאורה, אם מחפשים ענוה ושפלות, היה יכול הקב״ה ליתן את התורה באיזה ׳עמק׳, או לכל הפחות ׳מישור׳, ענוה אמיתית לכאורה... ומהו שנתנו על ׳הר׳?... זה הלימוד האמור: אדם מוכרח שיהיה לו בחינה של ׳הר׳ - ״**וַיִּגְבַּהּ לִבּוֹ**״!

וזה העניין של פרשה זו - ״בהר סיני״, שיש לנו עתה, בימים אלו, קודם קבלת התורה, כי בכדי לקבל את התורה - מוכרחים לקנות את המדה של ״הר סיני״, לדעת שמצד אחד יש לי את האפשרות לזה, גם אני יכול להיות מחובר אל התורה, ענין של ׳הר׳, ומאידך - שיזכה לענוה ושפלות, לדעת שכך זוכים לקנין התורה בשלימות.

וזה התירוץ לשאלת רש״י הקדוש: ״מה ענין שמיטה אצל הר סיני״, הלא מדובר פה בהלכות שמיטין ויובלות, ומה נכנס ענין של ״הר סיני״? עפ״י האמור מובן מאד, כי כאמור, כל העניין של ׳הר סיני׳ הוא שאדם יזכה לקנות את המדה הנפלאה של ביטול ושפלות, ומאידך - יזכור מעניין של ״הר״, לבל יפול בדעתו לרגע, א״כ מובן מאד מה שייך לעניין של שמיטה ויובל, כי כל ההלכות הללו רומזות לעניין של חירות ונופש - שאדם שובת ממלאכתו בשמיטה, וכן ביובל - ״**וּקְרָאתֶם דְּרוֹר בָּאָרֶץ לְכָל יֹשְׁבֶיהָ** וגו׳ **וְשַׁבְתֶּם אִישׁ אֶל אֲחֻזָּתוֹ וְאִישׁ אֶל**

מִשְׁפַּחְתּוֹ תָּשֻׁבוּ״, ענין של שביתה וחירות, כי כך אדם זוכה להיות ״בן־חורין״ אמיתי - כשקונה לעצמו את המדה של ענוה ושפלות, ויודע ועד שהכל מאתו יתברך, וגם לא שוכח שיש לו כוחות נפלאים לפעול המון דברים טובים בחיים חיותו בזה העולם; אדם כזה הוא הכי מאושר בחייו, וזוכה להיות בן חורין באמת.

וזה העניין של סעודת 'שלום־זכר' שנוהגין לעשות בשבת שלפני המילה, ובה מנחמים את הולד על התורה שלמד במעי אמו ושכח את הכל. וידועה התמיהה: מדוע עושים לו את זה? לכאורה עדיף שלא ללמד, ולא להשכיח ממנו, ומדוע לגרום לו את העניין של לימוד ושכיחה, ואז צריכים לנחמו?...

אך זהו כל העניין האמור: בזה שהילד למד ושכח את הכל, בזה חוקקים בו ומלמדים אותו את הלימוד האמור, שיזכה באמת למדה הביטול והשפלות - שהוא אינו יודע כלום, ולא שהוא מגיע ״עם הכל״, אלא הנה הוא שכח את הכל, וזהו... עכשיו תתחיל! תבין היטב שאינך יודע מאומה, ועכשיו תתחיל! ובזה מחדירים בו את העניין של 'סיני' - אתה לא יודע כלום!

ומצד שני, לא אומרים לו 'תתחיל' בלי שום הקדמה, אלא כבר מזכירים לו: יש לך כח לזה! יש בך ענין של 'הר'! תדע מהכוחות שלך! והא ראיה - שלמדת את הכל בעודך במעי אמך, השגת וראית את הכל, ועדיין נשאר בך הרושם של זה [כי אף ששכח מהכל, מכל־מקום נשאר רשימו, כידוע], א״כ תזכור היטב שיש לך את זה אצלך, ועתה עליך לחזור לכל זה, ותדע שאתה יכול!

זהו הלימוד הנפלא של ״בְּהַר סִינַי״, שבפרשה זו זוכין להארה מיוחדת באור האמונה - ״בְּהַר ה' יֵרָאֶה״, ועל כן 'בהר' גימטריא 'אור', ענין של אור הקב״ה שמאיר עתה באופן מיוחד ונעלה, ואיתא בזוה״ק: **ר״ז גימטריא או״ר**, ענין של 'סוד', כי זהו ה'סוד' הנפלא האמור, איך יזכה האדם ל'אור' אמיתי בחייו - שיקנה את המדה של 'סיני', ויחד עם זאת לא ישכח ממדת 'בהר', ואז טוב לו כל הימים!

ובשביל לזכות לכל זה - מוכרחים את התפילה והבקשה, שנזכה באמת לקנות בנפשנו את מדת הביטול והשפלות, ענוה אמיתית, ומאידך - לזכור ולדעת שיש לנו כוחות, לא ליפול בדעתנו כלל וכלל, ובקרוב נזכה לראות בגאולה השלימה, אמן ואמן!